

На допомогу вчителю

УДК 373.091.32

Л. В. Байлло, Л. М. Чайка,
вчителі-методисти КЗ «Луцький навчально-виховний комплекс № 26»
Луцької міської ради Волинської області

Час освітніх змін: у пошуках балансу традицій та інновацій

and innovative methods in the modern Ukrainian school are given.

Key words: tradition, innovation, lesson designer, verbal methods, testing, didactics, information and communication competence, interactive product.

Традиція. Ідея – це нова комбінація старих елементів. Традиційно урок триває 45 хвилин. І здебільшого 45 хвилин триває урок, побудований на інноваціях.

Ще в V ст. до н. е. Конфуцій пропонував:

- поєднувати нові ідеї зі старими;
- учитися через діяльність;
- використовувати музику й поезію;
- навчати того, як треба вчитися;
- формувати моральні цінності;
- створювати всім рівні можливості.

Кожен сучасний учитель спирається на основи теорії педагогіки й психології Яна-Амоса Коменського, Йоганна Песталоцці, Марії Монтессорі, Василя Сухомлинського, Антона Макаренка, Василя Онищука, Олени Пометун. На ідеях цих талантів ґрунтуються і традиція, і новаторство. Та особливо наголошуємо на засадах етнопедагогіки, адже «немає мудріших, ніж народ, учителів» (М. Рильський).

Новаторство. На часі положення нового Державного стандарту, який пропонує кроки змін до створення суспільства, яке вчиться та діє не за шаблоном. Серед них:

- наполягання на освіті батьків та їхній активній участі в організації освітнього процесу;
- навчання того, як учитися мислити, тобто формування критичного мислення;
- нове визначення того, чого має навчити школа (зокрема, ідеться про формування основних

Розкривається суть традиційних та інноваційних підходів до освітнього процесу; порівнюються й аналізуються традиційний та новаторський урок, форми й методи навчальної діяльності; наводяться аргументи на користь поєднання класичної та новаторської методик у сучасній українській школі.

Ключові слова: традиція, інновація, конструктор уроку, словесні методи, тестування, дидактика, інформаційно-комунікаційна компетентність, інтерактивний продукт.

Bailo L. V., Chaika L. M. Time of Educational Change: Search of a Balance Between Traditions and Innovations.

The essence of traditional and innovative approaches to the educational process is revealed; traditional and innovative lessons, forms and methods of educational activity are compared and analyzed; arguments in favor of a combination of classical and innovative methods in the modern Ukrainian school are given.

Key words: tradition, innovation, lesson designer, verbal methods, testing, didactics, information and communication competence, interactive product.

компетентностей, необхідних для соціалізації та громадянської активності);

– створення ситуації успіху: коли учні бачать мету, розуміють, яким шляхом вони рухаються, а кінцевим результатом активної та усвідомленої діяльності є досягнення поставленої цілі, різко зростає мотивація і продуктивність учіння.

Традиція. Основною формою організації освітнього процесу є урок. Навчальна діяльність традиційного уроку базується на процесі набуття знань, умінь і навичок. Однією з важливих умов проведення уроку є раціональний вибір його типу й дотримання основних елементів його структури. Пріоритетні кроки до продуктивного навчання:

1. Створення оптимальних умов.
2. Правильне подання навчального матеріалу.
3. Зважене обмірковування (творче, критичне й аналіз).
4. Активізація збереженої інформації (практично).
5. Застосування здобутих знань (поєднання нового й відомого).
6. Повторення. Оцінювання.

Урок – це складна педагогічна система, тому може бути класифікований за різними ознаками та принципами. Це причина того, що в сучасній дидактиці не існує єдиної загальнозвіданої типології уроків. В Україні найбільш поширенна класифікація В. Онищука, яка ґрунтуються на визначені провідної дидактичної меті заняття. За цією типологією виділяють:

Методичні публікації

- урок засвоєння нових знань;
- урок засвоєння навичок і вмінь;
- урок застосування знань, навичок і вмінь;
- урок узагальнення й систематизації;
- урок перевірки й корекції знань, навичок і вмінь;
- комбінований урок.

Структура уроку засвоєння нових знань

1. Актуалізація почуттєвого досвіду й опорних знань учнів.

2. Мотивація навчальної діяльності школярів.

3. Повідомлення теми, мети, завдань уроку.

4. Сприйняття й первинне усвідомлення учнями нового матеріалу.

5. Осмислення об'єктивних зв'язків і відносин у досліджуваному матеріалі й розкриття внутрішньої сутності досліджуваних явищ.

6. Узагальнення й систематизація знань.

7. Підведення підсумків уроку.

8. Повідомлення домашнього завдання.

Структура уроку засвоєння навичок і вмінь

1. Актуалізація опорних знань і практичного досвіду учнів.

2. Мотивація навчальної діяльності школярів.

3. Повідомлення теми, мети, завдань уроку.

4. Вивчення нового матеріалу.

5. Первинне застосування набутих знань.

6. Застосування учнями знань і дій у стандартних умовах з метою засвоєння навичок.

7. Творче перенесення знань і навичок у нові або змінені умови з метою формування вмінь.

8. Підсумки уроку.

9. Повідомлення домашнього завдання.

Структура уроку застосування знань, навичок, умінь

1. Актуалізація опорних знань і дій учнів, необхідних для творчого вирішення поставлених завдань.

2. Аналіз завдання, розкриття способів вирішення творчих його елементів.

3. Підготовка необхідного устаткування.

4. Самостійне виконання практичної частини роботи.

5. Узагальнення й систематизація знань і способів виконання дій.

6. Контроль учителя, самоконтроль і взаємоконтроль.

7. Підведення підсумків уроку.

8. Повідомлення домашнього завдання.

Структура уроку узагальнення й систематизації знань

1. Мотивація навчальної діяльності школярів.

2. Повідомлення теми, мети, завдань уроку.

3. Узагальнення окремих фактів, подій, явищ.

4. Повторення й узагальнення понять і засвоєння відповідної їм системи знань.

5. Повторення й систематизація основних теоретичних положень і провідних ідей науки.

6. Підсумки уроку.

7. Домашнє завдання.

Структура уроку контролю й корекції знань, умінь і навичок

1. Мотивація навчальної діяльності учнів і повідомлення теми, мети й завдань уроку.

2. Перевірка знань фактичного матеріалу.

- 3. Перевірка знань учнями основних понять.
- 4. Перевірка глибини осмислення знань і ступеня узагальнення їх.

5. Застосування учнями знань у стандартних умовах.

6. Застосування учнями знань у нестандартних умовах.

7. Збір завдань.

8. Підсумки уроку.

Новаторство. Учитель-новатор переосмислює навчальну діяльність, створює свій конструктор уроку. Під час моделювання рухається певними кроками для створення ефективної системи навчання:

1. Адаптує різні моделі навчання й активізує всі центри компетентності.

2. Використовує ефективні методики викладання, які пропускає крізь себе; ніби оживлює рух думок і вчить цього руху здобувача освіти.

3. Таким чином, кожен учасник освітнього процесу одночасно є й учителем, й учнем.

4. Рухається за чотирикомпонентною навчальною програмою, яка охоплює предметне навчання, розвиток особистості, формування життєвих навичок, уміння навчатися й критично мислити.

5. Спрямовує учнів на використання комп'ютерів, телефонів, планшетів як засобів обробки й аналізу інформації.

6. Проводить заняття поза школою, поєднуючи предметне навчання з дослідженнями в різних галузях науки.

7. Інтегрує знання: з точних, гуманітарних, природничих наук, не відокремлює їх, застосовує STEM-методику.

8. Спрямовує конструкторську діяльність у вміст уроку, формуючи технічне мислення, яке визначається як психологічний процес, завдяки якому учену відстежує зв'язки між предметами та явищами.

9. Готує здобувачів освіти до активної перетворювальної діяльності в сучасних умовах.

Сучасний компетентнісно спрямований урок повинен будуватися за таким алгоритмом:

1. Конкретизація загальної мети (цілі) уроку, тобто визначення предметної та ключової (ключових) компетентностей конкретного уроку.

2. Поділ змісту програмового матеріалу на навчальні ситуації залежно від його структури – теоретичні знання, знання способів діяльності, знання в дії або вміння тощо.

3. Формульовання цільового завдання до кожної навчальної ситуації.

4. Вибір методів навчання, адекватних цільовим завданням за їх дидактичними функціями (засвоєння, формування, узагальнення) та змісту навчального матеріалу (теоретичний, емпіричний чи практичний).

5. Вибір форм організації навчальної діяльності учнів (індивідуально-самостійна, парна, групова, загальнокласна, фронтальна чи їх оптимальне поєднання) адекватно змісту та методам роботи.

6. При виборі змісту, методів і форм орієнтація на цільову установку й уявлення очікуваного результату спільноЯ діяльності (кожний проміжний результат).

З точки зору компетентнісного підходу вчитель конструктує основні модулі:

1. Модуль вступного повторення.
2. Модуль вивчення нового матеріалу.
3. Модуль практики.
4. Модуль спостереження і діагностики.
5. Модуль домашньої роботи.
6. Модуль узагальнення і систематизації.
7. Модуль психологічного супроводу.

МОДУЛЬ ВСТУПНОГО ПОВТОРЕННЯ

Цілі:

Визначити рівень попередньої підготовленості учнів, що стосується теми.

Актуалізувати знання, що потрібні для введення нового матеріалу.

Активізувати мислення учнів.

Методи: фронтальна бесіда, усне опитування, робота зі схемами, рисунками, метод прогнозування, робота з текстом підручника, самоперевірка за зразком тощо.

Прийоми: «Інтрига», «Дивуй!», «Фантастична добавка», «Відстрочена загадка», заповнення кросвордів, «Альтернатива», «Світлофор», «Мозковий штурм», «Асоціація», «Зайве слово», «Назви відповідь», «Пошук загального», «Групування слів», «Лото», «Зашифровки», «Незакінчені речення» тощо.

Форми навчання: індивідуальна, парна, групова, фронтальна.

Засоби: диктанти, тести, ТЗН, навчальні та наочні посібники, підручник, таблиці, моделі тощо.

МОДУЛЬ ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Цілі:

Допомогти учням засвоїти факти та основні ідеї.

Забезпечити якість вивчення нового матеріалу.

Формувати вміння виділяти головне, актуалізувати, конспектувати, порівнювати, зіставляти.

Забезпечити диференційований підхід.

Установити зв'язки між засвоєними та новими знаннями.

Формувати групи компетентностей: соціально-трудову, інформаційну, загальнокультурну, уміння чититися.

Методи: пояснення, коментоване читання тексту підручника, проблемна лекція, семінар-практикум, фронтальна бесіда, дискусія, робота з книгою, посібниками, схемами, таблицями, рисунками, моделями, демонстрація презентацій.

Прийоми: «Асоціації», «Мозкова атака», створення проблемної ситуації, використання яскравих афоризмів, порівнянь, образів, «Знаємо – бажаємо дізнатися – дізналися», «Моделі, що ожили», «Снігова грудка», «Ажурна пилка», «Акваріум», «Броунівський рух», «Два-чотири – всі разом», «Навчаючи – учусь», «Павучки», «Місткий кошик» тощо.

Форми навчання: парна, групова, індивідуальна, колективна, фронтальна.

Засоби: ТЗН, підручники, посібники, довідники, інтернет, інформаційні таблиці, роздавальний матеріал, таблиці, моделі тощо.

МОДУЛЬ ПРАКТИКИ

Цілі:

Формувати вміння практичного застосування знань, умінь і навичок. Формувати й удосконалювати вміння й навички в стандартах прямого й успішного руху до визначені мети.

Забезпечити ситуацію вибору.

Формувати вміння розв'язувати типові завдання, формувати творчі вміння.

Переносити знання й способи діяльності, життєвого досвіду в нову ситуацію.

Формувати групи компетентностей: соціально-трудову, інформаційну, загальнокультурну, уміння чититися.

Методи: практичні роботи, розв'язування завдань за зразком, метод коментування, робота з підручником та різними джерелами інформації.

Прийоми: «Асоціативний ряд», «Синтез думок», «Альтернатива», «Коментування», «Навчаючи – учусь», «Карусель», «Поєдинок», «Інтелектуальний тир», змагання тощо.

Форми навчання: парна, групова, індивідуальна, колективна, фронтальна.

Засоби: ТЗН, навчальні та наочні посібники, роздавальний матеріал, схеми тощо.

МОДУЛЬ СПОСТЕРЕЖЕННЯ І ДІАГНОСТИКИ

Цілі:

Організувати й підтримати безперервний зворотний зв'язок.

Одержані зв'язок про успішність просування в навчанні всіх учнів.

Спостерігати за процесом засвоєння та застосування знань, умінь і навичок.

Здійснювати моніторинг навчальних досягнень учнів.

Формувати на кожного учня «досьє» (залучаючи комп’ютер), до якого тільки він та вчитель мають доступ.

Формувати групи компетентностей: соціально-трудову, загальнокультурну.

Методи: спостереження, дискусія, створення проблемної ситуації тощо.

Прийоми: «Світлофор настрою», «Зворотний зв'язок», «Релаксаційні вправи», рефлексія тощо.

Форми навчання: індивідуальна, парна, фронтальна, колективна.

Засоби: ТЗН, картки завдань для моніторингу рівня знань, навчальні та наочні посібники тощо.

МОДУЛЬ ДОМАШНЬОЇ РОБОТИ

Цілі:

Удосконалити, узагальнити, систематизувати знання, вміння та навички.

Розвивати самостійність та творче мислення.

Формувати вміння самостійно засвоювати окремі питання навчального матеріалу.

Формувати групи компетентностей: інформаційну, уміння чититися, соціально-трудову.

Методи: виконання вправ, письмових і графічних робіт, підготовка рефератів, доповідей, самоперевірка, індивідуальне опитування, фронтальна бесіда, робота з підручником, довідниками,

Методичні публікації

додатковою літературою, використання інтернету тощо. (Залучення консультантів, якість виконання д/з за допомогою звірки зі зразками, усний коментар, самостійна робота, аналогічна домашній.)

Прийоми: «Інтелектуальна розминка», «Одне завдання на двох», «Віріо – не вірю», «Так – ні», «Знайди помилку», «Вибери сам», «Ярмарок – подорож», «Заздалегідь», «Творче завдання», бліцопитування ланцюжком тощо.

Форми навчання: індивідуальна, парна, групова.

Засоби: навчальні та наочні посібники, довідкова література, інтернет, інформаційні таблиці тощо.

МОДУЛЬ УЗАГАЛЬНЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЇ

Цілі:

Узагальнити й систематизувати знання, уміння й навички.

Установити загальні зв'язки в матеріалі, що дозволяє побачити учням тему (розділ) у цілому.

Формувати вміння застосовувати набуті знання під час вирішення завдань різного рівня складності.

Формувати потребу постійної самоосвіти, продуктивної творчої діяльності. Формувати групи компетентностей: соціально-трудову, загальнокультурну.

Методи: порівняння, узагальнення, усна розповідь, бесіда, вступні, оглядові, пошукові семінари, дебати, конференції тощо.

Прийоми: «Письмовий звіт», «Шпаргалка», «Пошта», «Перепишу параграф по-своєму», «Я – учитель», «Інтелектуальне лото», «Ділова гра», «Аукціон ідей», «Творча робота», «Учені та їхні відкриття», «Фантастичні фігури» тощо.

Форми навчання: індивідуальна, парна, фронтальна, колективна.

Засоби: ТЗН, навчальні та наочні посібники, інформаційні картки, тести тощо.

МОДУЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ

Цілі:

Урахувати психофізіологічні особливості учнів.

Розвивати пізнавальні процеси (пам'ять, увагу, сприймання, мислення, мовлення, уяву тощо) та математичні здібності учнів.

Формувати пізнавальний інтерес.

Створити позитивно-емоційний настрій і психологічно комфортні умови.

Сприяти позитивному ставленню учнів до навчання.

Методи: інтерактивні, ігрові, релаксаційні тощо.

Прийоми: «Світлофор настрою», «Навіювання», «Відсторочена відгадка», «Бліцопитування», «Релаксаційні вправи», «Зворотний зв'язок» тощо.

Форми навчання: індивідуальна, парна, групова, фронтальна, колективна.

Засоби: ТЗН, інформаційні таблиці тощо.

Традиція. Навчання найефективніше тоді, коли приносить радість. На етапі вивчення нового матеріалу традиційно вчитель використовує словесні методи. Головними їх елементами є слово – усна розповідь учителя. Успіх словесних методів залежить від їхньої доказовості, логіки викладу, добору аргументації. Вагоме значення мають чіткість мовлення, його темп, образність мови вчителя.

Кожен із цих методів повинен: забезпечувати виховну спрямованість навчання; оперувати тільки достовірними й перевіреними науково фактами, тобто не містити фактологічних помилок; спираатися на достатню кількість яскравих і переконливих прикладів і фактів, що доводять правильність теоретичних положень, сприяють кращому сприйманню нового матеріалу; будуватися за планом (чіткий поділ на частини); передбачати зрозумільність головної думки та основних моментів; передбачати повторення найважливіших положень; містити висновки й узагальнення; бути унаочненими, доступними й простими щодо мови; бути емоційними формою та змістом, особливо на уроках літератури.

Їхня перевага полягає в тому, що учням за порівняно короткий час може бути повідомлено значний обсяг знань. Проте ці методи не дають змоги визначити активність учнів, їхню участю у роботі, учителеві важко виявити, як у школярів із його слів формуються уявлення про об'єкти, що є предметом вивчення. Тому існує небезпека, що засвоєні знання будуть формальними, а учні – лише простими споживачами готової навчальної інформації.

Новаторство. Якщо будемо вперто дивитися на веселку дитячих інтелектів через скло одного кольору, то багато умів нам здаватимуться безбарвними. Формування компетентностей учнів на різних етапах уроку нині відбувається здебільшого через інформаційно-комунікативну діяльність. Ефективним є використання відеопосилів від знаних словесників. Особливою популярністю користується медіапроект Олександра Авраменка «Експрес-урок». Для вчителя мовна рубрика доцента Київського університету імені Бориса Грінченка є джерелом креативності, адже застосовувати на уроці відеофрагменти можна в будь-якій формі.

Пожвавленню візуальної комунікації сприяє використання під час уроків соціальних роликів, фрагментів відеопояснень мовних чи літературних понять науковцями. Самостійна навчально-пізнавальна діяльність досягається організацією дослідницької роботи учнів у групах, які шукають інформацію, працюючи із сучасними джерелами. Наприклад, визначаючи жанр, тему та ідею твору, що вивчається, добираючи відповідник до невідомого запозиченого слова чи пояснюючи значення фразеологізму тощо, школярі користуються інтернет-ресурсами, маючи до них доступ на власних телефонах чи планшетах. Зростає інтерес до інформаційної діяльності, у ході якої учні набувають суб'єктного досвіду під час створення ними самими цифрових ресурсів (наприклад, тематичних мультимедійних презентацій, відеопосилів або сайтів письменників, сторінки митця в соцмережі «Інстаграм»).

Незамінним помічником учителя – і, певно, тут уже варто говорити про традицію – є різні види мультимедійних презентацій, особливо якщо зважити на кліпове мислення сучасного здобувача освіти.

Учитель вбирає «кольори веселки» учня і в тандемі моделюється урок-традиція / урок-новація, в основі якого – ціннісні орієнтири сучасної школи.

Традиція. Актуальним є формування читацької компетентності, адже нині активно говорять про кризу читання. Учителю важко змусити учнів читати, навіть у скороченому варіанті. Особливо чітко можна простежити, чи прочитано текст, під час традиційного колективного визначення сюжетних елементів твору. Тому застосовуємо кайзен-методику. Пропонуємо дієслова, які стимулюють творення ідей: замінити, скомбінувати, пристосувати, модифікувати, збільшити / зменшити, трансформувати, використати по-іншому, вилучити, переставити.

Новаторство. Ефективним є поєднання кіномистецтва з літературою. Через компаративний підхід визначаємо сюжетні відмінності між оригінальним текстом та екранізацією. З метою підвищення рівня мотивації читання творів української літератури звертаємося до тих, хто був би для підлітка авторитетом, – відомого актора, режисера. Наприклад, для посилення емоційного ефекту репрезентуємо відеоінтер'ю з режисером фільму «Захар Беркут» (2019 рік) Ахтемом Сеїтаблаєвим, який підкреслює актуальність повісті Івана Франка.

Традиція. Серед традиційних методів та прийомів вимірювання рівня знань, які використовуються в сучасній педагогіці, найпопулярнішими є усне опитування, написання письмової роботи, самостійні роботи та тестування.

Тестування – інструментальний засіб об'єктивного оцінювання учнів. Якщо говорити про традиційне тестування, то переважає його змістова характеристика, тобто відповідність завдань тесту всім аспектам мовного чи літературного матеріалу, що вивчається. У цьому випадку тестування спрямовано на виявлення ступеня засвоєння певного елемента знання чи дії (знає / не знає, володіє / не володіє). Основною ж метою стає перевірка сформованих ключових компетентностей. Аналіз виконання проводиться лише після перевірки учителем і відповідно без можливих варіантів самокоригування. Робиться акцент на контрольно-оцінювальній діяльності, вимірювання рівня знаннєвих здобутків. Наприклад, проводимо традиційне тестування на новорічну тематику.

1. Коли й де з'явилися перші різдвяні ялинки?

А) У Китаї, 1951 року. Б) У Лапландії (Фінляндія), у часи палеоліту. В) У Німеччині, за Середньовіччя.

2. Не буває двох однакових сніжинок.

А) Правда. Б) Міф. В) Тільки якщо надворі холодніше від -20 °C.

3. У В'єтнамі існує традиція дарувати новорічної ночі гілочку розквітлого дерева. Якого?

А) Яблуні. Б) Сакури. В) Персика.

4. Який Дід Мороз полюбляє серфінг?

А) Австралійський. Б) Африканський. В) Японський.

5. Давним-давно в Німеччині цю людину вважали символом удачі та благополуччя. Якщо вона з'являлася на вулиці новорічної ночі, за нею бігли та намагалися торкнутися. Це мало принести щастя. Хто ця людина?

А) Коваль. Б) Сажотрус. В) Пастух.

Новаторство. Якщо говорити про інновації, варто зазначити, що все частіше застосовуються методики

змішаного навчання. На різних етапах уроків варто використовувати тестування в «Classroom» з метою коригування рівня засвоєння навчального матеріалу. Особливо важливо є така діяльність на етапі узагальнення та систематизації знань.

Перед тестуванням варто наголосити учням, що оцінка буде поставлена лише за їхнім бажанням. Перевага полягає в тому, що після виконання вони бачать свої помилки, самостійно або ж, у разі потреби, спільно з учителем аналізують їх. Звичайно, у такому випадку значно зростає рівень засвоєння навчального матеріалу, а також, що важливо, учитель переходить на рівень компетентнісного підходу, для якого пріоритетними є здатність учнів застосовувати здобуті знання і вміння, особистий досвід пізнавальної діяльності й усвідомлення цінності у вирішенні практичних завдань. Виявлення сформованості предметної чи ключової компетентності не обмежується кількома завданнями тематичної чи підсумкової контрольної роботи, а має комплексний характер контролально-оцінювальної діяльності вчителя.

В арсеналі засобів оцінювання та коригування результатів освітньої діяльності вчителю варто мати онлайн-сервіс «Kahoot!» для створення інтерактивних завдань. Це платформа-конструктор, на якій можна швидко створити навчальну гру (тести, опитування, вікторини) для будь-якої вікової категорії. Для порівняння із традиційним оберімо тестування на таку ж тематику в «Kahoot!».

Традиція. Організовуючи позакласні заходи, учитель-словесник не може оминути літературно-музичних композицій, адже це та форма, яка дає змогу виявити таланти й розвинути їх. Офлайн-змагання між учнями різних класів чи одного колективу сприяють формуванню лідерських рис характеру. Вчитель створює умови конкуренції, у яких школярі застосовують здобуті знання на практиці. Особливо популярним серед сучасних підлітків є флешмоб «Жива сцена», де інколи знаходитьться нова зірка декламації. Пізнавальними є війзні екскурсії краєзнавчого музею, традиційні години спілкування.

Новаторство. Учитель повинен використовувати й удосконалювати найліпші у світі інновації, не зраджуючи власних національних цінностей. Тому основною метою як традиційних, так і інноваційних позакласних заходів є патріотичне виховання. Вміст STREAM-квестів важливо будувати на основі репрезентації здобутків українських науковців, літераторів. Крім того, що сама форма «затягує» учнів, то вони ще усвідомлюють унікальність нашої нації. Самі змінюються й змінюють своє оточення.

У зв'язку із карантином позакласні заходи перемістилися в мережу. Тут здобувачі освіти стають режисерами, створюючи відеомеседжі, в основі яких – традиційне декламування, флешмоб-відеочитання однієї поезії та відеочитання поезій членами родини, онлайн-свято.

Поряд із традицією відбувається формування інформаційно-комунікаційної компетентності здобувачів освіти.

Висновки. Програма з української мови та літератури, як будь-якої іншої дисципліни, містить

Методичні публікації

перелік ключових та предметних компетентностей, які є основою освітнього процесу. Саме вони й спонукають сучасного вчителя поєднувати традиційне і новаторське.

Добре розвинutий розум, пристрасть до навчання, уміння застосувати знання на практиці – ключ до майбутнього. І цей загадковий, фантастичний ключ учитель сьогодні конструює, поєднуючи різні шари.

Кожен шар – це і традиція, і новаторство, які в єдинні творять новий світ дитинства, нову особистість, людину, яка живим у сучасному цифровому світі. У світі, де створюється інтерактивний продукт – результат виховання креативних випускників, які з підручних засобів змоделоють що завгодно, уміючи шукати вихід із ситуації – створять шедеври у власній сфері діяльності.

Література

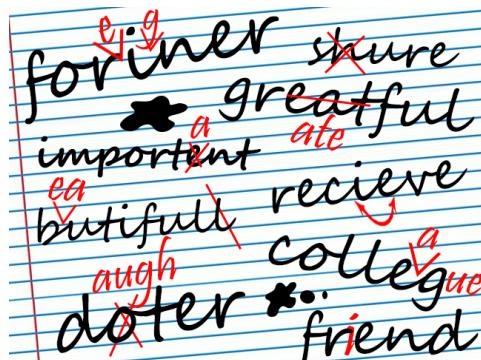
1. Віляда М. Ю. Технічне мислення як необхідна умова розвитку технічної творчості школярів. URL: <https://phm.cuspu.edu.ua/nauka/konferentsii/fizyka-tehnolohii-navchannia/97-2017/teoriia-ta-metodyka-tehnolohichnoi-osvity/1158-tehnichne-myслennya-yak-neobkhidna-umova-rozvytku-tehnichnoyi-tvorchosti-shkolyariv.html>
2. Державний стандарт базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standard-bazovoyi-serednoyi-osviti>
3. Клімова Г. П. Парадигмальні концепти інноваційного розвитку вищої освіти України. *Право та інновації*. 2015. № 1. С. 11–18.
4. Ковалчук А. М. Тестові технології як один із засобів контролю. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/2724/>
5. Ляшенко О. І., Жук Ю. О. Тестові технології оцінювання компетентностей учнів: посібник. Київ: Пед. думка, 2015. 181 с.
6. Музиканти – вікові маги. URL: <https://ppt-online.org/856608>
7. Типи уроків по класифікації В. А. Онищук. URL: http://ptu4poltava.ucoz.ru/index/tipi_urokiv_po_klasifikaciji_v_a_onishhuka/0-56
8. Тиркарова О. Що таке Kahoot! і чому його варто спробувати для організації дистанційного навчання. URL: <https://buki.com.ua/news/shcho-take-kahoot-i-chomu-yoho-varto-sprobuvaty-dlya-orhanizatsiyi-dystantsynoho-navchannya/>

УДК 37.016:811.111

Ю. М. Рутковська,

вчитель англійської мови КЗ «Луцький навчально-виховний комплекс № 26
Луцької міської ради Волинської області»

The Value of Dictation

Ідеється про диктант, процедуру його написання і типи помилок. Розглянуто «за» і «проти» використання диктанту для контролю за засвоєнням навчального матеріалу. Звернено увагу на те, що під час написання диктанту учні вчаться зіставляти усне й писемне мовлення, тренують одночасно навички аудіювання і письма, говоріння і читання.

Ключові слова: англійська мова, диктант, аналіз помилок, учень, навичка.

Rutkovska Yu. M. The Value of Dictation.

The article deals with dictation, the procedure for writing it and the types of errors. The pros and cons of using dictation to test the achievement in second language learning are considered. Attention is drawn to the fact that while writing a dictation, students learn to compare oral and written speech and train listening, writing, speaking and reading skills at the same time.

Key words: English language, dictation, error analysis, learner, skill.

An English dictation can be viewed either as a test or as a classroom activity. Dictation is a decoding-recoding process that challenges the learner's „expectancy grammar”. J. W. Oller defines it as „a psychologically real system that sequentially orders linguistic elements in time and in relation to extralinguistic contexts in meaningful ways” [6]. If language learning can be considered a process of developing an appropriate „expectancy generating” system, the teacher's job is to help the learner untangle the threads of the language-learning device. Dictation is an interesting way of stimulating the learner's creative processing.

The standard dictation procedure is as follows:

1. The first reading is done at normal conversational speed while the learners just listen.

2. The second reading is appropriately broken up into phrases while learners write the text. Sufficient pauses between phrases are allowed so that all learners have enough time to write what they hear. Punctuation is given.

3. Learners complete and check their papers while a third reading is administered with pauses at the end of each sentence.

4. An extra reading usually builds up the learners' self-confidence. The text is read naturally without any kind of distortion of slowed-down phrases. Papers are then immediately collected.

Objections to the use of dictation as a testing technique have always existed. In 1853 Claude Marcel wrote: „In any language in which the orthography does not exactly correspond to the pronunciation, dictation is inefficient,